

Jaarrekening 2022

Jaarrekening 2022

1. Algemeen

- 1. Bestuursverslag 2

1.2 Indeling jaarrekening:

- 2. Balans 7
- 3. Staat van baten en lasten 8
- 4. Grondslagen 9
- 5. Toelichting op de balans 14
- 6. Toelichting op de staat van baten en lasten 18
- 7. Overige gegevens 24
- Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Inleiding

Het voorliggende bestuursverslag vloeit voort uit de eisen die gelden voor organisaties zonder winststreven die hun jaarcijfers willen rapporteren volgens R.Jk¹, hoofdstuk C1 'Kleine-organisaties-zonder-winststreven'. Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening en het jaarverslag de verantwoording van de vereniging Sovon Vogelonderzoek Nederland over 2022.

Structuur

Statutaire naam:	Sovon Vogelonderzoek Nederland
Vestigingsplaats:	Nijmegen
Rechtsvorm:	Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
Kamer van Koophandel nr.:	40534547

Bestuur

Het bestuur van Sovon stelt het beleid op hoofdlijnen vast en toetst de realisatie door de vereniging aan dit beleid. De dagelijkse leiding van de organisatie is gedelegeerd aan de directeur, ondersteund door het managementteam bestaande uit de drie afdelingshoofden. Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan de ledenraad. Zowel het bestuurslidmaatschap als het ledenraadslidmaatschap zijn onbezoldigde functies.

De samenstelling van het bestuur bleef in 2022 ongewijzigd:

- Edwin Kok (voorzitter)
- André Stougie (penningmeester)
- Mark Giesbers (secretaris)
- Ben van Os (lid)
- Marthe Jongmans (lid)
- Tina Leguijt (lid)
- Bart Nolet (lid)

Ledenraad

De ledenraad is een afvaardiging van de leden, gekozen vanuit de 20 door Sovon onderscheiden districten. Per district kunnen maximaal twee personen voor een periode van hooguit acht jaar zitting hebben. In oktober 2022 traden Debby Doodeman (Grote Rivieren) en Bonnie van der Hulst (Noord-Holland Zuid) toe tot de ledenraad. Wim van Boekel werd wegens verhuizing vertegenwoordiger van district Wadden i.p.v. Groningen.

De ledenraad kwam in 2022 tweemaal regulier met het bestuur bijeen om o.a. de jaarrekening 2021, de begroting 2023 en het voorstel om in 2023 over te gaan naar een nieuw besturingsmodel van de vereniging te bespreken. In de juni-vergadering, die dit keer werd gehouden in het Dwingelderveld, lag een voorstel voor statutenwijziging voor waarin herverkiezing van bestuursleden en leden van de Ledenraad enigszins zijn verruimd. Vanwege het ontbreken van het quorum is conform de statuten een extra online vergadering belegd om over dit wijzigingsvoorstel te stemmen; het voorstel werd met algemene stemmen aangenomen. De ledenraadsleden Ed ter Laak en Arjo Bunscoeke vormden samen met Ben van Os de jury voor de selectie van de Vrijwilliger van het Jaar 2022 en de Stimuleringsprijs 2022.

De ledenraad bestond in 2022 uit de volgende leden: Jan de Beer (Utrecht), Wim van Boekel (Wadden), Maurits de Brauw (Zeeland), Arjo Bunscoeke (Groningen), Eric van Damme (Brabant West), Hans Dijkstra (NH Noord), Debby Doodeman (Grote Rivieren), Ger Duijf (Brabant West), Fons van Haelst (Utrecht), Bert Jager (Veluwe), Dini Helmers (Zeeland), Bonnie van der Hulst (NH Zuid), Wynand Koekkoek (Twente), Joop Kramer (Drenthe), Ed ter Laak (Flevoland), Joop de Leeuw (ZH Noord), Jan

¹ Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen (RJ) en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro en kleine rechtspersonen (RJk)

Lohuis (Twente), Erik Macco (Limburg Zuid), Mary Mombarg (Achterhoek), Jacques van der Ploeg (Flevoland), Dirk Prop (NH Zuid), Marco van Reenen (Veluwe), Jos Scholten (Overijssel West), Eelke Schoppers (Drenthe), Hein Verkade (ZH Noord), Simon Vink (Grote Rivieren), Klaas Visser (Friesland), Hub Vroomen (Limburg Zuid), Marten Wesselius (Friesland), Bastiaan van de Wetering (ZH Zuid), Mignon van den Wittenboer en Miranda Zutt-van der Made (NH Noord).

Directeur

- Theo Verstrael

Managementteam

- Directeur en de drie afdelingshoofden: Julia Stahl (afd. Onderzoek), Carolyn Vermanen (afd. Communicatie & Bedrijfsvoering), Rob Vogel (afd. Monitoring)

Personeel

- De personele bezetting bedroeg gemiddeld over het jaar 53,8 fte. Op 31 december 2022 waren 66 medewerkers bij de organisatie in dienst.

Visie en missie

Visie (positionering en doel)

In de visie van Sovon spelen informatie en kennis over vogelpopulaties een essentiële rol in de besluitvorming over ruimtelijke plannen en activiteiten waarbij vogels en hun leefgebieden in het geding zijn. Dankzij de tellingen van onze vrijwillige vogelwaarnemers beschikt Sovon over deze informatie en kennis. Met het beschikbaar stellen hiervan aan de maatschappij levert Sovon een belangrijke bijdrage aan de kennisontwikkeling over vogels en aan (het draagvlak voor) zorgvuldige besluitvorming.

Missie

Sovon brengt van alle vogelsoorten de ontwikkelingen in aantallen en verspreiding in hun leefgebieden in beeld met behulp van vrijwillige vogeltellers. Naar de achterliggende oorzaken van de geconstateerde ontwikkelingen doet Sovon aanvullend onderzoek. De resultaten dragen bij aan zorgvuldig natuurbeleid en -beheer, aan verdere kennisontwikkeling en aan bredere bekendheid van de dynamiek in vogelpopulaties bij het brede publiek.

Wijzigingen in (statutaire) doelstelling

In 2022 hebben zich geen wijzigingen in statutaire doelstelling voorgedaan.

Kernactiviteiten

Net voor de start van het broedseizoen vervielen de Covid-maatregelen zodat het veldwerk weer zonder beperkingen door de tellers kon worden uitgevoerd en de medewerkers ook weer naar kantoor konden komen. Vanwege de goede ervaringen gedurende de pandemieperiode is in 2022 de inzet op online cursussen en workshops onder de noemer Sovonacademie gecontinueerd, aangevuld met meer cursussen in het land.

Voor het tweede opeenvolgende jaar was het aanbod aan werk groot, zo groot dat in de loop van 2022 de vaste formatie is uitgebreid met zeven nieuwe medewerkers. Desondanks bleek het tijdig uitvoeren van de vele advies- en onderzoeksprojecten een uitdaging. Het betrof kennisontwikkeling en advisering ten behoeve van de actualisatie van de landelijke doelen en de gebiedsdoelen, onderdeel van het strategische plan van het Ministerie van LNV om de landelijke instandhoudingsdoelen onder N2000 te bereiken. Dat dit toch is gelukt én tegelijkertijd de nieuwe medewerkers zijn ingewerkt stemt tot tevredenheid.

In goede afstemming met bureau en ledenraad is een statutenwijziging doorgevoerd waarmee de herverkiezing van bestuursleden en ledenraadsleden onder voorwaarden iets is vergemakkelijkt. Tevens zijn de statuten aangepast aan de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Zowel de notaris als de accountant adviseerden onafhankelijk van elkaar om ook het besturingsmodel van Sovon zo nodig te actualiseren nu de WBTR hiervoor de mogelijkheid biedt. Daarop is de discussie hierover gestart wat in 2023 zijn beslag zal krijgen.

Het jaar 2022 stond ook in het teken van de voorbereiding van het jubileumjaar 2023 waarin Sovon 50 jaar bestaat. Gedurende het jaar zijn de plannen opgesteld en doorgesproken zodat velen komend jaar op een of andere manier van het jubileum zullen horen.

Voor een overzicht van de in 2022 uitgevoerde activiteiten wordt verwezen naar het jaarverslag van de vereniging.

Bestuurlijke voornemens en besluiten

Het bestuur kwam in 2022 vijf keer bij elkaar voor een reguliere vergadering waarvan tweemaal digitaal. Het financieel resultaat over 2022 bleek hoger dan begroot dankzij het grote aanbod aan projecten. De continuïteitsreserve kon daardoor op het niveau van 50% van de personeelslasten inclusief sociale lasten worden gehandhaafd, conform het besluit van het bestuur uit 2018 dat in 2021 is bekrachtigd. Het restant van het financieel resultaat is in overleg met het bureau verdeeld over vier bestemmingsreserves (zie hierna).

De samenstelling van het bestuur is in 2022 niet gewijzigd. Het functioneren wordt jaarlijks door het bestuur intern geëvalueerd conform de gedragscode Goed Bestuur Goede Doelen.

Begroting 2023

De onderstaande begroting voor 2023 is na bespreking in de ledenraad op 24 oktober 2022 definitief goedgekeurd in de bestuursvergadering 21 november 2022. De driemaandelijke financiële rapportages vormden een belangrijke basis voor het opstellen van de begroting.

Begroting 2023		
Baten	subtotaal	totaal
Baten als tegenprestatie voor diensten		€ 6.489.821
Overige baten	€ 224.772	€ 224.772
Som der baten		€ 6.714.593
Lasten		
Projectkosten	€ 787.725	
Verkoopkosten	€ 10.000	
Lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	€ 4.989.117	
Afschrijvingen	€ 35.100	
Verenigingskosten (materiaal, diensten)	€ 285.550	
Overige bedrijfskosten	€ 656.750	
Som der lasten		€ 6.764.242
Saldo van baten en lasten		€ -49.649

Financieel beleid

Continuïteitsreserve

De gewenste grootte van de continuïteitsreserve komt overeen met 50% van de personeelskosten in het jaar waarover een jaarrekening is vastgesteld. Die kosten bedroegen in 2022 € 4.154.886 waarmee de gewenste hoogte van de continuïteitsreserve uitkomt op € 2.077.443. Uit het financieel resultaat over 2022 is € 67.423 toegevoegd aan de continuïteitsreserve die daarmee op de gewenste hoogte komt.

Rob Goldbachfonds

Evenals voorgaande jaren is uit de exploitatie een bedrag toegevoegd aan het Rob Goldbachfonds. In 2022 was dat € 3.500.

Besteding restant financieel resultaat

In de concept jaarrekening 2022 (d.d. 20 april 2023) is het financieel resultaat berekend op € 334.320. Na toevoeging aan de continuïteitsreserve resteert nog € 266.897 dat wordt verdeeld over de vier bestemmingsreserves die na afstemming met de Ledenraad zijn gevormd: Activiteiten achterban, Nieuwe vogelatlas, Publiceren kennis en Kennisontwikkeling innovaties.

Activiteiten achterban

Behoud en versterking van het waarnemersnetwerk is een essentiële voorwaarde om de doelstellingen van Sovon te verwezenlijken en vormt daarmee het kloppend hart van de vereniging. De komende paar jaar neemt de inrichting en ontwikkeling van de Sovonacademie daarbinnen een centrale rol in. We richten ons bij het werven van vogeltellers op een brede en diverse samengestelde groep van (beginnende) vogelaars. Maar ook het verzorgen van gerichte terugkoppeling naar actieve tellers is een thema waarbinnen Sovon zich regelmatig moet vernieuwen en in moet investeren.

Van het financieel resultaat over 2022 wordt € 66.897 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Nieuwe vogelatlas

Na eerdere atlasperioden in 1973-1977 (broedvogels), 1978-1983 (jaarrond), 1998-2000 (broedvogels) en 2013-2015 (broed- en wintervogels) wordt een nieuwe atlasperiode voorzien in (ongeveer) de periode 2026-2029 met als doelen

- het zo gedetailleerd en reproduceerbaar mogelijk vastleggen van de maandelijkse verspreiding per seizoen (broed, winter);
- het vastleggen van de ontwikkeling in verspreiding, met name in het broedseizoen en de winter;
- het bepalen van landelijke en regionale populatieaantallen per soort;
- het ijken van de vogelmeetnetten voor zover gewerkt wordt met steekproeven.

Atlasprojecten zijn zeer arbeidsintensief maar ook zeer uitdagend voor vogelaars. Er zullen een paar duizend vogelaars nodig zijn die daar enkele honderdduizend vrijwilligersuren in zullen stoppen.

Het nieuwe atlasproject is behalve arbeidsintensief ook kostbaar, ca. 1,5 tot 2 miljoen euro. De financiering kan mogelijk door Rijk en provincies worden gerealiseerd of via private financiering door niet-overheden, private fondsen, (soort)sponsors, naast een voorinvestering door Sovon zelf.

Het atlasproject zal starten met een voorstudie over hoe het atlasproject inhoudelijk en organisatorisch moet worden ingericht in relatie tot de gewenste gebruiksmogelijkheden. Voor deze voorstudie, die in de 1e helft van 2024 moet worden uitgevoerd, is ca. € 60.000 euro nodig.

Daarnaast is in 2024-2026 € 40.000 nodig voor de voorbereiding van de uitvoering waaronder het ontwikkelen van de webinvoer en het promotiemateriaal, werving van de atlascoördinator en van regionale coördinatoren en voor het benaderen en informeren potentiële financiers.

Publiceren kennis

Om publicaties als *Verschenen en Verduwenen* mogelijk te maken is het noodzakelijk gebleken om te kunnen beschikken over cofinanciering. Voor de periode 2023/2024 staan enkele ideeën op stapel waarvoor cofinanciering nodig zal zijn. Van het financieel resultaat over 2022 wordt daartoe € 40.000 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Kennisontwikkeling innovaties

Sovon is koploper in het maken van kaartbeelden met de verspreiding van vogels en de modellering van dichtheden. Daarom bereiken ons hierover steeds vaker vragen op een fijnere ruimtelijke schaal en met grotere actualiteit, naast vragen over de populatieomvang van soorten. Om deze vragen goed te kunnen beantwoorden wordt € 60.000 aan dit bestemmingsfonds toegevoegd om de volgende doelen te realiseren:

- Doorontwikkeling eigen statistische toepassing voor ruimtelijke modelleringen (SD maps), inclusief documentatie;
- Doorontwikkeling Metadatabase Omgevingsvariabelen om het gebruik van informatie over de leefomgeving van vogels beter navolgbaar te maken;
- Ontwikkelen (strategische) samenwerking met (inter-)nationale partners die beschikken over aanvullende informatie van omgevingsvariabelen (remote sensing, voedselinformatie, automatische herkenning), al dan niet in gezamenlijk uitgevoerde projecten.
- Doorontwikkelen statistische vaardigheden voor analyses van ruimtegebruik en vliegroutes op basis van zenderdata;
- Ontwikkelen meetprotocollen uitvoering tellingen met nieuwe technieken, met validatie via ground truthing, beoordeling van risico's op trendbreuk met reguliere monitoring, beoordeling verstoringsrisico's en strategische samenwerking met partners voor geautomatiseerde beeldanalyse;
- Toepassing innovatieve audio technieken, warmtebeeld camera's en andere nieuwe methodieken ter ondersteuning/verbetering van veldwaarnemingen.

Liquide middelen

Ten behoeve van risicospreiding worden de liquide middelen verdeeld over meerdere banken (Rabobank, ING, ASN en Triodos). Op grond van de scores op het gebied van duurzaamheid heeft het bestuur besloten de financiële dienstverlening van ING te minimaliseren. Het betalingsverkeer naar de achterban loopt via de Triodosbank, de spaargelden zijn ondergebracht bij Rabobank, ING en ASN.

Risicomanagement

Dankzij de gestaag groeiende vraag naar (toepassing van) vogelkennis wordt de positie van Sovon als kenniscentrum voor wilde vogels sterker. Inbreng van vogelkennis in grote maatschappelijke dossiers als de energie- en landbouwtransitie, de oplossing van de stikstofproblematiek en het voorkomen van zoönosen als vogelgriep vragen veel van de kennis van Sovon. Ook in 2022 was de opdrachtenportefeuille dan ook goed gevuld, resulterend in de hoogste bruto omzet ooit.

Het wordt wel een steeds grotere uitdaging om de vele vragen goed en tijdig te beantwoorden. Het is in 2022 goed gelukt om de formatie aan te vullen met nieuwe, veelal jonge medewerkers. Als de vraag naar kennis zo blijft groeien is het de vraag of het zal blijven lukken om de noodzakelijke uitbreiding van de formatie goed te realiseren. Aantrekkelijk blijven als werkgever zal hierbij cruciaal blijken.

Omdat Sovon veel advies- en onderzoekswerk uitvoert in het kader van de Europeesrechtelijke verplichtingen die naar verwachting grotendeels zullen doorgaan valt de komende 1 à 2 jaar geen terugval in het aantal opdrachten te verwachten. Of de huidige grote vraag naar vogelkennis zich daarna op het huidige hoge niveau zal bestendigen is vanwege de geopolitieke spanning en de daaruit voortkomende hoge inflatie onzeker. Omdat de financiële positie van Sovon al enige jaren goed is kan de toekomst met vertrouwen tegemoet worden gezien.

Jaarrekening 2022

2. Balans

Balans	2022		2021	
na resultaatbestemming				
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0		63	
Materiële vaste activa	<u>57.263</u>		<u>61.498</u>	
	57.263		61.561	
Vorderingen				
Debiteuren	586.834		815.089	
Overige vorderingen en overlopende activa	110.188		128.564	
Nog te factureren termijnen	<u>948.091</u>		<u>763.534</u>	
	1.645.113		1.707.187	
Liquide middelen	2.639.726		2.069.038	
	<u>4.342.102</u>		<u>3.837.786</u>	
Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve vereniging	123.049		269.807	
Continuïteitsreserve	2.077.443		2.010.020	
Bestemmingsreserves	<u>523.371</u>		<u>109.716</u>	
	2.723.863		2.389.543	
Kortlopende schulden				
Crediteuren	218.345		149.741	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	214.005		75.979	
Overige schulden en overlopende passiva	485.801		443.970	
Vooruit gefactureerde termijnen	<u>700.088</u>		<u>778.553</u>	
	1.618.239		1.448.243	
	<u>4.342.102</u>		<u>3.837.786</u>	

3. Staat van baten en lasten

	werkelijk	begroting	werkelijk
Baten	2022	2022	2021
Gerealiseerde Baten als tegenprestatie voor diensten	6.055.674	5.399.272	5.662.061
Overige baten	251.434	176.800	210.617
Financiële baten	160	0	0
Som der baten	6.307.268	5.576.072	5.872.678
Lasten			
Projectkosten	919.802	608.190	699.291
Verkoopkosten	1.429	0	3.120
Lonen en salarissen	3.221.355	3.311.468	3.168.007
Sociale lasten	578.088	556.000	530.985
Pensioenlasten	355.444	324.000	321.047
Afschrijvingen	30.638	35.700	36.835
Verenigingskosten	201.754	165.250	131.261
Algemene personeelskosten	191.321	184.800	128.665
Huisvestingskosten	181.247	182.450	180.315
Kantoorkosten	186.830	184.700	181.946
Algemene kosten	97.112	73.500	85.036
Financiële lasten	7.928	4.000	6.022
Som der lasten	5.972.948	5.630.058	5.472.530
Saldo van baten en lasten	334.320	-53.986	400.148
Bestemming saldo van baten en lasten			
Toevoeging Rob Goldbachpublicatiefonds	3.500	0	10.000
Onttrekking Rob Goldbachpublicatiefonds	-1.500	0	-2.534
Toevoeging activiteiten achterban	246.690	0	109.813
Onttrekking activiteiten achterban	-35.036	0	-10.813
Toevoeging Continuïteitsreserve	67.423	0	155.325
Onttrekking Algemene reserve Vereniging	-146.757	-53.986	-99.000
Toevoeging Algemene reserve Vereniging	0	0	237.357
Toevoeging Vogelatlas	100.000	0	0
Toevoeging Publiceren kennis	40.000	0	0
Toevoeging Kennisontwikkeling nieuwe techniek	60.000	0	0
	334.320	-53.986	400.148

4. Grondslagen

Organisatie en activiteiten

Vereniging Sovon Vogelonderzoek Nederland
Statutair gevestigd te Nijmegen
Kamer van Koophandel nr.: 40534547
Kantoorhoudend te Toernooiveld 1, 6525 ED Nijmegen

Sovon Vogelonderzoek Nederland volgt de ontwikkelingen van alle in het wild voorkomende vogelsoorten in Nederland op de voet. Dit gebeurt door middel van signalerend onderzoek (monitoring) en door uitvoering van veld- en bureaustudies die bijdragen aan het verklaren van de gesignaleerde ontwikkelingen (verklarend onderzoek).

Kernactiviteiten

- Coördinatie van vogeltellingen
- Beheer, analyse en interpretatie van gegevens
- Publiceren van de resultaten

De drijfveren

Onze drijfveren zijn kennisvermeerdering, kennisoverdracht en ondersteuning van natuurbeleid, -bescherming en –beheer. Sovon wil zich te allen tijde manifesteren als een onafhankelijk en objectieve organisatie. Onze kernwaarden zijn:

- Betrouwbaarheid; onze methodieken leveren betrouwbare vogelgegevens op.
- Objectiviteit; onze medewerkers stellen zich neutraal en objectief op bij het uitvoeren van projecten.
- Expertise; Sovon is de autoriteit wat betreft het voorkomen van vogels en het verklaren van veranderingen daarin.
- Toepassingsgericht: onze medewerkers kunnen de aanwezige kennis vertalen in gerichte beantwoording van vragen.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de vereniging zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 Organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in €.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Of indien dit niet van toepassing is, aangegeven dat deze niet zijn gewijzigd.

Valuta omrekening

De jaarrekening luidt in Euro's, hetgeen de functionele en presentatievaluta van de vereniging is. Een transactie in vreemde valuta wordt bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetair balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling dan wel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

Uitgaven voor ontwikkelingsprojecten worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project commercieel en technisch succesvol zal zijn (dat wil zeggen: als het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Voor de geactiveerde ontwikkelingskosten is een wettelijke reserve onder het eigen vermogen gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag. De afschrijving van de geactiveerde ontwikkelingskosten vangt aan zodra de commerciële productie is gestart en vindt lineair plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Onderzoekskosten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, inclusief een gedeelte omzetbelasting in verband met gedeeltelijke vrijstelling, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Het afschrijvingspercentage op computers, software en fietsen bedraagt 33,3% per jaar. De afschrijvingen op de inventaris varieert van 12,5% tot 33,33% per jaar.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Debiteuren

De vorderingen op debiteuren worden opgenomen tegen de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Eigen vermogen

Algemene reserve vereniging

Het algemene reserve vereniging is vrij besteedbaar vermogen.

Continuïteitsreserve en bestemmingsreserves

De continuïteitsreserve en bestemmingsreserves bestaan uit het deel van het eigen vermogen dat het bestuur van de vereniging heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Projectopbrengsten en projectkosten

Projectopbrengsten en projectkosten worden als opbrengsten en kosten verwerkt in de staat van baten en lasten naar rato van de verrichte prestaties op balansdatum. De mate waarin de prestaties zijn verricht is bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. De in staat van baten en lasten verantwoorde projectopbrengsten betreft de gefactureerde termijnen met een correctie voor de nog te factureren termijnen en vooruit gefactureerde termijnen.

Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project, en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt als onderdeel van de projectkosten.

Giften en schenkingen

Giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Baten uit nalatenschappen

De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegd pensioenregeling op basis van

(voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

De vereniging heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de immateriële en materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Belastingen

Met ingang van januari 1985 is Sovon door de Belastingdienst vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

5. Toelichting op de balans

	2022		2021	
Immateriële vaste activa				
Implementatie AFAS ERP-systeem		-		63
Materiële vaste activa				
Computers	19.978		24.644	
Software	20		2.316	
Inventaris	33.423		29.812	
Fietsen woon-werkverkeer	3.841		4.726	
		57.262		61.498
20222021				
Vorderingen				
Handelsdebiteuren	586.834		815.089	
		586.834		815.089
20222021				
Overige vorderingen en overlopende activa				
Waarborg huur Natuurplaza	10.925		10.834	
Overige vorderingen en vooruitbetaalde bedragen	99.264		117.730	
Nog te factureren termijnen	948.091		763.534	
		1.058.280		892.098
20222021				
Liquide middelen				
Rabobank rekeningcourant 10.51.17.056	1.038.441		715.394	
Rabobank spaarrekening 83.58	249.628		250.000	
Rabobank spaarrekening 07.42	249.632		250.000	
Triodos Internet zaken Rekening 39.12.03.185	303.590		101.048	
ASN internetspaarrekening 82.01.94.190	248.825		249.457	
ING ZKL rekeningcourant	294.740		252.805	
ING ZKL spaarrekening	248.802		249.424	
myPOS pinnen Sovon 1+2	4.833		444	
Kas	1.235		466	
		2.639.726		2.069.038

	2022	2021
Toelichting mutatie		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve Vereniging		
Algemene reserve Vereniging 1 januari	269.807	131.449
Toevoeging activiteiten achterban	-179.793	-109.813
Onttrekking activiteiten achterban	35.036	10.813
Toevoeging Rob Goldbach publicatie fonds	-3.500	-
Onttrekking Rob Goldbach publicatie fonds	1.500	-
Toevoeging resultaat lopend boekjaar	266.897	-
Toevoeging resultaat lopend boekjaar aan bestemming	-266.897	237.358
	<u>-146.757</u>	<u>138.358</u>
Saldo per 31 december	<u>123.050</u>	<u>269.807</u>

Voorstel resultaatverwerking:

Van het resultaat € 334.320 is € 67.423 aan de continuïteitsreserve toegevoegd. Het resterende deel € 266.897 van het resultaat is conform de bestuursvergadering van 17 april 2023 verdeeld over 4 kernthema's: Kennisontwikkeling technieken, Publiceren kennis, Activiteiten achterban en Vogelatlas. De precieze verdeling over deze thema's is vastgesteld in de bestuursvergadering van 22 mei 2023. Het bureau heeft via de begroting 2023 in overleg met het bestuur een deel van de Algemene reserve, ter grootte van € 183.293, bij de doelstellingen van de vereniging passende bestemmingen vastgesteld. Dit is conform het bestuursbesluit van 21 november 2022. In 2022 is € 36.536 gerealiseerd inzake Activiteiten achterban en Rob Goldbach publicatie fonds en aan de Algemene reserve toegevoegd.

	2022	2021
Bestemmingsreserves		
Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	2.010.020	1.854.695
Toevoeging bestemming lopend boekjaar	<u>67.423</u>	<u>155.325</u>
Saldo per 31 december	<u>2.077.443</u>	<u>2.010.020</u>

Toelichting: Het eigen vermogen dient mede ter dekking van de continuïteitsreserve conform het bestuurbesluit uit 2001, gewijzigd op 16-11-2015 en in bestuursbesluit op 15-6-2019 geherformuleerd naar 50% van de personeelskosten in de huidige jaarrekening. De wijze van de gewenste opbouw van de continuïteitsreserve is door het bestuur op 30 november 2021 opnieuw bevestigd.

De vastgestelde wijze van de opbouw van de continuïteitsreserve door het bestuur maakt een toevoeging van € 67.423 door de gestegen salariskosten per 31-12-2022 noodzakelijk. De continuïteit middels deze berekeningswijze bedraagt € 2.077.443.

	2022	2021
Reserve Kennisontwikkeling technieken		
Saldo per 1 januari	-	-
Onttrekking Kennisontwikkeling techniek	-	-
Toevoeging Kennisontwikkeling techniek	60.000	-
Saldo per 31 december	<u>60.000</u>	<u>-</u>

Toelichting: Het bestuur heeft deze reserve vastgesteld in haar bestuursvergadering van 17 april 2023. Doel is het ontwikkelen van (praktijk)kennis van nieuwe methoden en -technieken ten behoeve van vogelonderzoek.

	2022	2021
Reserve Vogelatlas		
Saldo per 1 januari	-	-
Onttrekking project Atlas fase B	-	-
Toevoeging project Atlas Fase B	100.000	-
Saldo per 31 december	<u>100.000</u>	<u>-</u>

Toelichting: Het bestuur heeft deze reserve vastgesteld in haar bestuursvergadering van 17 april 2023. Doel is het voorbereiden van een nieuwe vogelatlas in (±) de periode 2026 t/m 2029. Hiervoor is o.a. een voorstudie nodig, gericht op methodiek, aanpak en te beantwoorden vragen.

	2022	2021
Reserve Publiceren kennis		
Saldo per 1 januari	-	-
Onttrekking Publiceren kennis	-	-
Toevoeging publiceren kennis	40.000	-
Saldo per 31 december	<u>40.000</u>	<u>-</u>

Toelichting: Het bestuur heeft deze reserve vastgesteld in haar bestuursvergadering van 17 april 2023. Doel is het realiseren van producten voor het verspreiden van kennis van Sovon onder diverse doelgroepen.

	2022	2021
Reserve Activiteiten achterban		
Saldo per 1 januari	99.000	-
Toevoeging Activiteiten achterban	246.690	109.813
Onttrekking	-35.036	-10.813
Saldo per 31 december	<u>310.654</u>	<u>99.000</u>

Toelichting: Het bestuur heeft in haar bestuursvergadering van 21 november 2022 uit de begroting 2023 bestemmingen ter hoogte van € 183.293 opgenomen. Daarvan is aan activiteiten achterban € 179.793 toegewezen. Daarnaast is in de bestuursvergadering van 4-10-2022 besloten het resultaat na toevoeging aan de continuïteitsreserve volledig op te nemen in de reserves van 4 kernthema's. Voor activiteiten achterban bedraagt dit € 66.897. Uit de jaarrekening 2021 heeft het bestuur in haar bestuursvergadering op 27 september 2021 uit het de Algemene Reserve Vereniging ter ondersteuning en realisatie van diverse activiteiten achterban € 109.813 bestemd. Daarvan is in 2021 reeds een deel gerealiseerd ter grootte van € 10.813. In 2022 is voor totaal € 35.036 gerealiseerd en dit bedrag is weer toegevoegd aan de Algemene Reserve vereniging. Doel is het versterken van het vrijwilligersnetwerk van Sovon.

	2022	2021
Reserve Rob Goldbach publicatiefonds		
Saldo per 1 januari	10.716	3.250
Toevoeging Rob Goldbach publicatiefonds	3.500	10.000
Onttrekking Rob Goldbach publicatiefonds	<u>-1.500</u>	<u>-2.534</u>
Saldo per 31 december	<u>12.716</u>	<u>10.716</u>

Toelichting: Het bestuur heeft in 2009 deze reserve vastgesteld ter nagedachtenis van oud-bestuurslid Rob Goldbach. Doel is (populair)wetenschappelijke publicaties inzake vogels te ondersteunen en mogelijk te maken. Het bestuur heeft in haar bestuursvergadering van 21-11-2022 uit de begroting 2023 bestemmingen ter hoogte van € 183.293 opgenomen. Daarvan is aan Rob Goldbach publicatiefonds € 3.500 toegewezen. In 2022 zijn aan 2 organisaties bijdragen van totaal € 1.500 uit het Rob Goldbach publicatiefonds uitbetaald.

	2022	2021
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	157.842	74.415
Loonbelasting	519	145
Sociale verzekeringslasten	148	1.419
Pensioenpremies	<u>55.496</u>	<u>-</u>
	<u>214.005</u>	<u>75.979</u>

	2022	2021
Overige schulden en overlopende passiva		
VISA creditcard	9.062	179
Vakantiedagen/toeslag	422.218	375.107
Overige schulden en overlopende passiva	54.521	68.684
Vooruit gefactureerde termijnen	<u>700.088</u>	<u>778.553</u>
	<u>1.185.889</u>	<u>1.222.523</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

De huurperiode voor het kantoor gevestigd op Toernooiveld 1 (Natuurplaza) heeft een looptijd van 10 jaar met ingang van 1-10-2009. De jaarlijkse huur bedraagt € 134.661,- (geïndexeerd per 1-10-2022). Dit is inclusief een extra gehuurd kantoorkamer per 1-6-2020. Het huurcontract is verlengd per 1-10-2019 voor 5 jaar met optie de huurperiode na afloop van de eerste 5 jaar nogmaals met 5 jaar te verlengen.

Verplichtingen looptijd huurcontract 1-5 jaar periode 2024-2027 exclusief jaarlijkse CPI indexatie : € 538.644

Verplichtingen looptijd huurcontract langer dan 5 jaar 2028 t/m 1-10-2029 exclusief jaarlijkse CPI indexatie : € 235.657

Per 1-1-2015 is de locatie Leeuwarden gevestigd op Schoenmakersperk 2. De looptijd is voor onbepaalde tijd en is opzegbaar tegen het einde van het jaar met een termijn van 6 maanden. De jaarlijkse huur bedraagt € 6.350 (geïndexeerd per 1-1-2023).

De huurperiode voor de locatie Texel loopt telkens 1 jaar en is opzegbaar 6 maanden voor het einde van het jaar. Met ingang van 1-1-2022 is van 1 van de 2 kantoren de huur opgezegd. De jaarlijkse huur per 2023 bedraagt € 8.180 (op basis van indexering per 1-1-2023).

Voor de locatie Wylerberg loopt de huur t/m 31-12-2023; de omvang voor Sovon is per 2019 teruggebracht tot 1 werkkamer en het medegebruik van de benedenverdieping t.b.v. specifieke evenementen. De huurbijdrage voor 2023 bedraagt € 1.820. Omtrent opzegging huurovereenkomst zijn geen nadere afspraken vastgelegd.

6. Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten	werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
Baten als tegenprestatie voor diensten			
<i>Gerealiseerde Projectopbrengsten</i>			
Inkomsten productgroep monitoring	2.681.228	2.168.288	2.293.092
Inkomsten productgroep inventarisatie	883.686	517.136	897.826
Inkomsten productgroep onderzoek	2.049.381	2.317.250	1.901.862
Inkomsten productgroep IT-Ontwikkeling	197.631	221.138	399.808
Inkomsten productgroep communicatie	243.748	175.460	169.473
Gerealiseerde Baten als tegenprestatie voor diensten	<u>6.055.674</u>	<u>5.399.272</u>	<u>5.662.061</u>

Toelichting afwijking begroting

De omzet was hoger dan begroot dankzij het acquireren van enkele grote adviesprojecten op het gebied van beleidsadvisering. Die projecten zijn qua inkomsten grotendeels ondergebracht bij productgroep Monitoring, deels bij de productgroep Onderzoek terwijl dergelijke projecten vooral onder Onderzoek waren begroot. Aan deze projecten hebben ook medewerkers van Onderzoek een grote inbreng gehad waarmee de lagere realisatie ten opzichte van de begroting wordt verklaard. De vraag naar professionele inventarisaties bleek opnieuw groter dan gedacht. De hogere omzet bij de productgroep Communicatie is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de succesvolle ontwikkeling van diverse cursussen in het kader van de Sovon-academie en aan de ontwikkeling van een specifieke cursus voor medewerkers van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak. De omzet bij IT-ontwikkeling nam af omdat het team kleiner is geworden, mede omdat de dienstverlening aan het beheer en onderhoud van de NDFF is afgeschaald.

Overige baten

Verhuuropbrengsten	24.107	15.000	28.275
Inkomsten algemene projecten Sovon	31.990	-	16.934
Inkomsten publicaties	5.601	5.000	8.080
Sponsoring + opbrengsten LD	42.063	40.000	18.725
Contributie organisaties	4.134	4.000	3.383
Contributie particulieren	81.912	72.000	71.930
Contributie Limosa	29.054	26.800	31.127
Giften en Fondsen	8.196	3.000	12.114
Inkomsten advertenties Sovonnieuws	13.600	6.500	10.175
Overige opbrengsten	10.777	4.500	9.874
	<u>251.434</u>	<u>176.800</u>	<u>210.617</u>

Toelichting afwijking begroting:

Diverse interne projecten hebben hogere inkomsten gegenereerd dan voorzien was in de begroting. De opbrengsten uit de verhuur van enkele werkruimtes (nacalculatie basis) waren hoger omdat de bezetting van deze ruimtes lange tijd hoger was dan voorzien. De inkomsten uit algemene projecten van Sovon (o.a. uit de kleurring applicatie CR-Birding) waren bijna tweemaal hoger dan in voorgaand jaar. Verder vielen alle inkomsten uit verkoop van publicaties, sponsoring, contributies, giften en advertenties hoger uit. De verkoop via de webshop (onderdeel Overige opbrengsten) leverde tweemaal meer op dan begroot door een groter aanbod aan webartikelen.

	werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
Financiële baten			
<i>Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>			
Diverse rentebaten en soortgelijke opbrengsten	160	-	-
	<u>160</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
<i>Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>			
Betalingskortingen	122	-	-
Diverse rentebaten	38	-	-
	<u>160</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Projectkosten			
Projectkosten partners derden	480.576	318.000	380.235
Projectkosten overige hulpmiddelen en materialen	439.226	290.190	319.056
	<u>919.802</u>	<u>608.190</u>	<u>699.291</u>

Toelichting afwijking begroting:

De kosten voor inhuur derden zijn fors hoger uitgevallen dan begroot. Sovon voert steeds vaker complexe projecten uit als trekker van een consortium waarin derden met unieke kennis participeren. Daarmee speelt Sovon in op kansen op de markt die niet in de begroting konden worden voorzien. De projectkosten overige hulpmiddelen en materialen zijn ook fors gestegen; ten behoeve van diverse onderzoeksprojecten is meer apparatuur aangeschaft (o.a. zenders, optische apparatuur) dan in de begroting is voorzien.

Verkoopkosten

Afschrijvingskosten dubieuze debiteuren	1.429	-	3.120
---	-------	---	-------

Toelichting afwijking begroting:

Het betreft een afboeking van een debiteur waarvan de vorderingen oninbaar zijn gebleken en een vooruitontvangen betaling waarvan de opbrengst niet duidelijk was voor welk project deze bestemd was.

	werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
Lonen en Salarissen			
Brutoloon werkdagen	2.881.528	2.952.368	2.810.676
Eindejaarsuitkering en jubileum	-	-	31.384
Reservering mutatie vakantiedagen	40.970	12.000	28.629
Brutoloon ziektedagen	133.871	120.000	93.655
Ontvangen ziekengeld	-78.123	-24.000	-36.096
Stage vergoedingen	4.931	5.100	4.651
Beëindigingsvergoedingen	-	15.000	-
Vakantietoelage	238.178	231.000	235.108
	<u>3.221.355</u>	<u>3.311.468</u>	<u>3.168.007</u>

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2022 waren gemiddeld 53,8 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2021: 53,6). In 2022 is de formatie structureel uitgebreid om de gestaag toenemende vraag naar kennis van Sovon te kunnen bedienen.

werkelijk	begroting**	werkelijk
2022	2022	2021

Toelichting afwijking begroting:

Ondanks de uitbreiding van de formatie lagen de salariskosten lager dan begroot. Het merendeel van de ingevulde vacatures betrof jonge medewerkers met lagere salarissen dan tevoren ingeschat die pas in de tweede helft van 2022 zijn begonnen. Eind 2022 is het besluit genomen om alle medewerkers een eindejaarsgratificatie te geven vanwege de geleverde prestaties. Deze extra kostenpost (€ 34.034) is, in afwijking van de gratificatie uit 2021, geheel onbelast onder de WKR regeling in december 2022 uitbetaald. De post gratificatie is daardoor geheel opgenomen onder de post Feestdagenuitkering bij Algemene personeelskosten. De beëindigingsvergoedingen van tijdelijke arbeidsovereenkomsten worden van rechtswege verwerkt in de 'brutolonen werkdagen'. Er zijn geen vaste dienstverbanden beëindigd waarvoor een beëindigingsvergoeding moest worden uitgekeerd.

Tijdens de Covid-pandemie hadden medewerkers weinig vakantie opgenomen maar de verwachting was dat dit zou worden ingehaald na het stopzetten van de beperkende maatregelen. Vanwege de grote werkvoorraad gedurende het hele jaar is het aandeel niet opgenomen vakantiedagen echter toegenomen, ondanks de inspanningen om medewerkers hun verlof te laten opnemen. De mutatie reservering hiervoor is dus hoger uitgevallen. Het ziekteverzuim lag iets hoger dan in 2021 vanwege enkele langdurige ziekte-trajecten waardoor ook de ziekteverzuim uitkering steeg. Het lagere brutoloon werkdagen vindt mede zijn oorzaak in de calculatiemethode in de begroting waarin een vaste integrale kostprijs wordt gebruikt. In de nieuwe begrotingen is de bijstelling tot een reëlere verdeling tussen salariskosten en algemene kosten (overhead) nog verder op elkaar afgestemd en verfijnd.

werkelijk	begroting**	werkelijk
2022	2022	2021

Sociale lasten

Premie ziekteverzekering	63.449	65.000	50.929
Sociale lasten	514.639	491.000	480.056
	<u>578.088</u>	<u>556.000</u>	<u>530.985</u>

Toelichting afwijking begroting:

Omdat het (langdurig) ziekteverzuim in 2021 laag was steeg de premie 2022 van de ziekteverzekering minder snel dan was voorzien. Tevens is er medio 2021 overgestapt naar een gunstigere verzuimverzekering. De sociale lasten kwamen hoger uit dan begroot omdat de formatie is uitgebreid met meer medewerkers dan in de begroting was voorzien.

Pensioenlasten

Pensioenpremies	355.444	324.000	321.047
	<u>355.444</u>	<u>324.000</u>	<u>321.047</u>

Toelichting afwijking begroting:

In de loop van het jaar zijn meer nieuwe medewerkers aangetrokken dan was voorzien. Bovendien heeft de organisatie op basis van een in januari 2022 genomen bestuursbesluit de verhoging van de pensioenpremie geheel voor haar rekening genomen. Hiermee was geen rekening gehouden in de begroting.

OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

werkelijk	begroting**	werkelijk
2022	2022	2021

Afschrijvingen

Afschrijving Implementatiekosten AFAS 2017/2018	63	-	4.711
Afschrijvingen computerapparatuur	17.693	17.000	20.305
Afschrijvingen software	2.296	3.000	2.859
Afschrijvingen inventaris	7.288	12.200	5.967
Afschrijvingen fietsen woon-werkverkeer	2.643	3.500	2.934
Resultaat verkoop/desinvesteringen	655	-	59
	<u>30.638</u>	<u>35.700</u>	<u>36.835</u>

werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
-------------------	---------------------	-------------------

Toelichting afwijking begroting:

In 2022 is het beleid voortgezet om voor opslag van informatie meer gebruik te maken van online diensten (cloud) via dataservercentra in plaats van het zelf aanschaffen en beheren van servers. Dat verklaart de lagere investeringen in hardware. De kantoorinventaris is nagenoeg afgeschreven maar blijkt nog niet aan vervanging toe waardoor langer van de aanwezige inventaris gebruik kan worden gemaakt.

werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
-------------------	---------------------	-------------------

Verenigingskosten

Sovon-Nieuws	39.356	35.400	36.023
Landelijke Dag	50.965	48.000	23.467
Interne projecten	79.023	53.200	40.048
Limosa	24.927	21.000	22.329
Vrijwilligersvergoeding algemeen	995	-	269
Drukwerk/Promotiemateriaal	998	800	4.076
Overige verenigingskosten	5.490	6.850	5.049
	<u>201.754</u>	<u>165.250</u>	<u>131.261</u>

Toelichting afwijking begroting:

Voor de productie van Sovon Nieuws en Limosa vielen de kosten vooral hoger uit door de sterk gestegen papierprijs en portokosten. De Landelijke Dag kon in 2022 weer fysiek worden georganiseerd waardoor de kosten hoger waren dan voorgaand jaar. De kosten bleven wel goed in de pas bij de begroting. Aan interne projecten zoals de vernieuwing van de invoermodule voor kleurringen en de voorbereiding van het jubileumjaar 2023 is conform het jaarplan meer uitgegeven waarvoor de bestemmingsreserve van Sovon is aangesproken.

Algemene personeelskosten

Scholingskosten personeel	12.603	25.000	14.645
Congreskosten	13.440	25.000	637
Reis-, verblijfskosten	58.077	63.000	34.960
Onkostenvergoeding	40.664	31.000	27.954
Overige personeelskosten	196	5.000	277
Kosten arbodienst	8.449	14.000	16.376
Kantinekosten	11.501	11.000	10.527
Onderhoud fietsen	1.771	1.800	1.599
Feestdagenuitkering	43.839	8.000	21.664
Wervingskosten personeel	781	1.000	26
	<u>191.321</u>	<u>184.800</u>	<u>128.665</u>

Toelichting afwijking begroting:

De grote werkvoorraad gedurende het hele jaar zorgde ervoor dat ook in 2022 weinig cursussen zijn gevolgd en weinig congressen zijn bezocht. De reis- en verblijfskosten benaderden het begrote bedrag omdat er meer op kantoor is gewerkt toen de beperkende Covid-maatregelen kwamen te vervallen. In 2022 waren er opnieuw enkele langdurige ziektegevallen maar beduidend minder dan in voorgaand jaar wat heeft geleid tot afname van de kosten voor de ARBO-dienst. De hogere onkostenvergoeding was het gevolg van hogere thuiswerk-, verhuiskostenvergoeding en de hogere uitgaven voor werkkleding, mede door de stijging van aantal nieuwe medewerkers. De eindejaarsgratificatie voor alle medewerkers is onder de WKR-regeling netto als onbelaste feestdagenuitkering uitbetaald en op deze post geboekt. Deze niet reguliere generieke eenmalige uitkering was niet voorzien in de begroting.

	werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
Huisvestingskosten			
Huurkosten derden	29.764	15.000	28.275
Huur gebouwen	124.879	122.000	114.914
Huur gebouwen Leeuwarden Noord	5.550	5.450	5.400
Huur gebouwen Kust & Wadden Texel	7.436	11.500	17.231
Schoonmaakkosten	7.287	25.000	6.991
Onderhoud en belastingen huisvesting	6.331	3.500	7.504
	<u>181.247</u>	<u>182.450</u>	<u>180.315</u>

Toelichting afwijking begroting:

De huurkosten van de kantoorruimtes op de campus van de Radboud Universiteit zijn gestegen als gevolg van het wegvallen van de ingroeikorting en de jaarlijkse indexering. Vanwege gedeeltelijke pensionering van een van de medewerkers op Texel is met ingang van 2022 de gehuurde kantoorruimte aldaar teruggebracht tot één kamer met navenant lagere kosten. De lagere frequentie van de schoonmaak die tijdens de Covid-periode is ingesteld is gecontinueerd in 2022 zodat de kosten veel lager waren dan de begroting die uitging van terugkeer naar het schoonmaakregime van voor de pandemie. De kosten voor het onderbrengen van enkele servers bij de Radboud Universiteit bleek te laag begroot onder 'Onderhoud en belastingen huisvesting'.

Kantoorkosten

Inkoopkosten webwinkel	5.569	8.000	17.716
Autokosten	1.810	-	-
Kantoorbenodigdheden	17.341	13.000	10.928
Diverse kantoorkosten	12.109	12.500	14.743
Drukwerk algemeen kantoor	379	3.000	172
Bibliotheek	827	2.500	95
Abonnementen/contributies	3.307	2.500	1.748
Inventariskosten	917	4.000	747
Porto en verzendkosten	13.260	12.000	15.663
Telecommunicatiekosten	24.017	25.000	20.373
Internet-/webdatabaseserverkosten	10.015	5.000	8.383
Soft-/hardware kosten	97.947	97.200	92.075
Correctie berekening voorbelasting BTW Rato	-668	-	-697
	<u>186.830</u>	<u>184.700</u>	<u>181.946</u>

Toelichting afwijking begroting:

In het voorgaande jaar zijn veel producten ingekocht voor verkoop via de webwinkel wat er mede toe heeft geleid dat de inkomsten hieruit fors zijn toegenomen. Omdat er voldoende voorraad resteerde waren deze inkoopkosten in 2022 lager dan begroot. In 2022 moest de terreinauto die Sovon gebruikt voor veldwerk in het Waddengebied worden vervangen wat niet was begroot. Omdat steeds vaker gebruik wordt gemaakt van online communicatiemiddelen is in 2022 opnieuw minder algemeen drukwerk geproduceerd, zijn er weinig nieuwe publicaties voor de bibliotheek aangeschaft en zijn lage kosten gemaakt ten behoeve van de inventaris. Het in eigen beheer hebben van servers wordt in toenemende mate vervangen door het onderbrengen van het beheer bij derden tegen weliswaar hogere kosten dan begroot maar met grotere veiligheid.

	werkelijk 2022	begroting** 2022	werkelijk 2021
Algemene kosten			
Accountantskosten/diensten derden	57.808	35.000	46.176
ISO-certificering	2.905	4.000	4.927
Assuranties	29.871	29.000	28.091
Representatiekosten	3.419	3.500	3.361
Overige algemene kosten	3.109	2.000	2.481
	<u>97.112</u>	<u>73.500</u>	<u>85.036</u>

Toelichting afwijking begroting:

De accountantskosten zijn hoger dan begroot omdat de werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening steeds veelomvattender en complexer worden als gevolg van aangepaste wet- en regelgeving.

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelasten	5.047	1.500	3.249
kosten bank/giro	2.881	2.500	2.772
	<u>7.928</u>	<u>4.000</u>	<u>6.021</u>

Toelichting afwijking begroting:

In de loop van 2022 is de negatieve rente op uitstaande tegoeden door de banken afgebouwd. Desondanks zijn de rentelasten gestegen ten opzichte van 2021 en de begroting omdat Sovon over meer liquide middelen beschikte dan was voorzien.

** Begroting 2022 is vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 22 november 2021 na instemming van de Ledenraad in de vergadering op 25 oktober 2021.

Nijmegen,
Sovon Vogelonderzoek Nederland

E.H.J. Kok
Voorzitter

A. Stougie
Penningmeester

M.F.M. Giesbers
Secretaris

7. Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming

Volgens artikel 18 van de statuten staat het resultaat ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Van Siburgstraat 2
3863 HW Nijkerk
Tel: +31 88 - 253 32 00
nijkerk@alfa.nl
www.alfa-ra.nl

Aan: het bestuur van SOVON Vogelonderzoek Nederland

IBAN NL79RABO0377863297
BIC RABONL2U
BTW NL803461240B01
Beconnr 315989

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022.

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van SOVON Vogelonderzoek Nederland te Nijmegen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van SOVON Vogelonderzoek Nederland per 31 december 2022 en van het saldo van baten en lasten over 2022 in overeenstemming met Richtlijn C1: Kleine organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van SOVON Vogelonderzoek Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, namelijk het bestuursverslag, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat het bestuursverslag:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond Richtlijn C1: Kleine organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen is vereist.

Wij hebben het bestuursverslag gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn C1: Kleine organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn C1: Kleine organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar (activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nijkerk, 15 juni 2023

Alfa Accountants B.V.

(Was getekend)

drs. M.J. van Strijdhoven RA